Alch.
100
m.

Acq. 100 m

<366286713100 10
S
<366286713100 10

Bayer. Staatsbibliothek

Alch. 40 m

FRATRIS FERRARII

TRACTATUS CHEMICUS excellentiſsimus,

HACTENUS

In principio et fine pluſquàm dimidia parte mutilatus, & corruptiſſimè ſub corrupto Efferarii Monachi nomine aliquoties publicatus,

NUNC

EX MS. EXEMPLARI Dn. NICOLAI MAII, Auguſtiſs. Imperatoris Rudolfi ſecundi &c. quondam Conſiliarij, integritati reſtitutus & philoſophorum filiis ſincerè communicatus.

Geiſmariæ, Typis SALOMONIS Schadewitz.
Sumptibus SEBALDI Köhlers.
M. DC. XLVII.

85

Bayerische
Staatsbibliothek
München

TRACTATUS CHEMICUS EXCELLENTISSIMUS FRATRIS FERRARII AD DOMINUM PAPAM DESTINATUS.

AD ſanctitatis veſtræ apicem in hac re, quam quæritis, veram declarationem ad ejuſdem conſolationem & delectationem, Ego Fr. Ferrarius S.V. minimus, hoc breve ſcripſi opuſculum, in quo nihil aliud quàm ex dictis philoſophorum extractum inſerui; ſequens præcipuè dicta Gebri philoſophi, in hac arte pretioſa ſummi, ut ſumptus infructuoſi & vani, & perſonarum labores evitentur inutiles. Et ne aliqua ſub dubio relinquantur, primò ponentur aliqua impedimenta, quibus in opere, ne verum adipiſcatur finem, artifex impeditur, ponendo etiam ea, quæ oportet artificem hujus artis habere in ſe. Secundò rationes illorum, qui hanc artem propter ſu-

am ignorantiam & impotentiam sophisticè interimunt, & eam ponunt non esse, & rationes eorundem ostenduntur nihil veritatis habere. Tertiò tractabitur de principiis naturalibus hujus nobilissimæ rei, & de modo compositionis eorum ad invicem. Quartò agetur de effectibus eorundem. Quintò subsequitur de principiis artificialibus hujus rei, quibus mediantibus hęc res excellentissima perficitur. Sextò instrumenta sive vasa in quibus hæc res perficitur.

De primo dico, quòd qui non habet ingenium naturale, & intellectum perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta super naturam generationis & mixtionis eorum & artificia, quæ consequi naturam possunt in proprietatibus suæ actionis, non inveniet hujus pretiosissimæ scientiæ veram radicem. Sunt quidam qui duram cervicem habent, & omni perspicacitate vacua ingenia, qui vix communem intelligunt rationem, & opera vulgo communia similiter cum difficultate discunt.

Multos etiam videmus facilem habentes

tes animam opinantes quamlibet phantasiam, secundum quam credunt verùm invenisse, & phantasticum est totum & à ratione devium & errore plenum, & à principiis naturalib⁹ semotum, quoniam eorum caput repletum multis fumositatibus percipere non potest veram intentionem rerum naturalium. Invenimus etiam quamplures qui nobilem habent intellectum de opinione in opinionem, & de voluntate in voluntatem, sicut qui modò credunt hoc, & volunt illud sine rationis ullius fundamento; post illud verò parum & aliud credunt, similiter & aliud volunt: & hi tam mobiles sunt ut vix minimum ejus, ad quod tendunt, possint aut valeant consummare, sed diminutum potiùs relinquunt. Sunt & alii qui contemnunt istam scientiam, & eam esse non putant, & ponunt rationes Gebri & aliorum, quibus ista scientia non possit esse, nec habere aliquam veritatem, ideò restat secundum, quod promisi, dictas rationes interimere, & manifestè demonstrare nihil veritatis cõtinere. Sed ea quæ adhuc oportet artificem in se habe-

haberehujus artis, & poſt aſſumo Gebri capitulum quaſi in forma, qui quæ omnes homines inſtruit cautelis certis ſibi ſervandis, ut periculum vel ſcandalum non incurrant, & aliqua apponendo ſc. viſa & æqualiter experta. Pater ſancte, oportet artificem hujus operis in ſcientiis philoſophiæ naturalis eſſe eruditum & perfectū. Quoniam quantumcunq; ingenium naturaliter profundum in hoc artificio quis habuerit, non tamen ipſius acquirit finem, niſi ex doctrina philoſophiam naturaliter adeptus fuerit, quia ut dicunt philoſophi, quod per ingenium naturale quis non adipiſcitur, huic defectui per doctrinam ſubvenitur. Oportet etiam altiſſima perſcrutatione artificem juvari, quia quantumcunq; per doctrinam ſcientiam acquiſiverit, niſi ab induſtria juvetur naturali, ad epulas tam pretioſas non invitabitur, hoc eſt ad utilitatem iſtius nobiliſſimæ ſcientiæ non perveniet. In puncto enim errorē ſuum emendabit per ſuam induſtriam, cui remedium adhibere ignoraret, ſi ſola doctrina fundatus eſſet; & errori ſimiliter ſubveniet in puncto ex acquiſita ſcientia per

per doctrinam, quam per solam naturalem industriam evitare non posset, quoniam, ut ajunt philosophi, ars ex ingenio juvatur, ingenium verò ab arte rimatur.

Similiter necessarium est artificem constantis voluntatis in opere esse, ut non modò hoc modò illud attentare præsumat. Quia in rerum multitudine ars ista non consistit: est enim ut dicunt philosophi, lapis unus, medicina una, in quo magisterium totum consistit, cui non additur res extranea aliqua, neq; minuitur, nisi quòd in præparatione superflua removentur. Expedit etiam artificem hujus artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare, quia, ut ajunt philosophi, qui principia ignorat, finem nō inveniet. Hunc ergò, pater sancte, thesaurum excellentissimum & Dei donum flexis genibus cum omni humilitate & reverentia supplico, ut in sacrario cordis vestri diligentissimè & secretissimè includatis & sigilletis, ne alicui, si placet, reveletis. Philosophi enim revelantibus indignè hanc scientiam in libris suis infinitas adversitates imprecantur. Nulli ergò revelari debet,

nisi illi quem sciverit aliquis mentem fidelem habere. Omnes enim philosophi sub metaphoricis, æquivocis & ænigmaticis verbis hanc scientiam mirè occultarunt, & hoc ideò, ne mundus devastaretur.

Sequitur capitulum secundum Gebrum, cum aliquibus appositis & probatis.

Oportet & sedulum operi usq; ad ipsius consummationem insistere, ut non opus detruncatum dimittat, quia nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potiùs dispendium & damnum. Expedit similiter temperatum esse & parcum ad iram, ne subitò propter iræ impetum jam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniam suam custodiat, nec præsumptuosè eam vanè distribuat, ne si fortè artem non inveneri, relinquatur in miseria depauperatus, & in desperatione, vel ne fortè, cum jam ad finem hujus magisterii per suam indagationem approximet, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finẽ miser non attingat : sicut qui à principio eum ignorant prodigaliter suum thesaurum

rum totum exterminant, cum autem affines fuerint, non habent ulteriùs ex quo laborent, unde duplici hi tandem mœrore, sepeliuntur. Et quia pecuniam dispensaverunt in rebus inutilibus, & quia scientiam, quam perditùs indagassent, nobilissimam amittunt. Unde dicit philosophus Geber; Non oportet tua bona consumere, quoniã vili pretio, si artis principia non ignoraveris, quæ tibi tradimus, & rectè intellexeris, ad completum magisterium pervenies. Si etiam tuum argentum perdideris non attendendo nostra monita, quæ tibi in hoc libro scripsim⁹ aperta & manifesta, nõ nos iniquè corrodas, nec nobis blasphemias injungas, sed tuæ imputa temeritati, ignorantiæ & præsumptioni. Non enim hæc scientia benè convenit pauperi & indigenti, sed potiùs est eis inimica & adversaria: nec non ei qui adinvenire nititur sophisticam metam operis; sed solùm sit complemento intentus, quoniam ars nostra in potentia divina servatur & cui vult elargitur & subtrahit, qui est glorioſus & sublimis, & omni justitia & bonitate plenus, Studeat similiter, cum in opere fuerit,

omnia ſigna, quæ in qualibet decoctione apparent in mentem ſigillare & illorum cauſam inquirere. Hæc igitur ſunt quæ neceſſaria conſiſtunt artifici ad artem noſtram idoneo: ſi verò alterutrum eorum quæ narravimus eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

Nunc ſequuntur alia præcepta cujuſdam philoſophi, qui fecit librum quendam nomine Semita recta, quem utiq; pauci intelligunt, & hoc propter trufas & ſophiſticationes quas ponit, ſequens in hoc magiſtrum ſuum egregium Gebrum, qui plures poſuit ſophiſticationes & trufas ſub verbis dulcibus & mellitis, & ſuaſivis, ut fatui & inſipientes hanc ſcientiam philoſophicam non ſibi uſurparent, & indigni malæ voluntatis eam non poſſiderent. Et præfatus doctor alloquitur ſimplices magiſtros & philoſophos, reges & principes non exiſtentes, ſub forma tali ut ſequitur. Obſerventur præcepta iſta ut pupilla oculi, & primò ut ſit philoſophus, ut ſæpè dictum eſt, quia hæc ſcientia non eſt niſi de occultis philoſophorum. Item quòd quilibet habeat expenſas pro duobus annis ad

minus,

minus, ut si deficiat semel, bis vel ter, ut possit reiterare & errorem corrigere, aliâs si expensas non habuerit, amittet omnia, & opus hoc incompletum remanebit.

Item quòd in potestate principis vel alicujus magnatis non operetur propter tres causas, quarum prima: quòd si opus longum fuerit, quotidiè dicet, Màgister, quomodo stat de opere, & sic derisionem suam faciet, ac dicet, nihil est, mendacium est, trufa est. Sed si opus bonum erit, ipse dicet, Magister vellem quòd vos me doceretis, si magister dicat, benè, & quando eum docuerit, sine scitu suo faciet eum occidi, ut nullus sciat nisi ipse: si magister sibi deneget, tunc faciet sine dubio eum capi et in perpetuis carceribus teneri, vel fortè interfici, cogitans iste ne forte eat ad aliquem tuum adversarium & destruat te cum potestate sua & ergò nullo modo aliquis cum principe vel magnate opus operetur, sed faciat secundum Metristam sic dicentem.

Vtere pane tuo sic tibi liber eris.

Item quòd qui scientiam habet & magiste-

gisterium inveniet, Deo gratias agat, & pauperibus dona eroget, sciens omnes philosophos clamare & dicere, donum Dei est, & cui vult dat, & cui non vult denegat; quòd si secus fecerit, sine dubio vindictam Dei experietur, quod utiq; pluries visum est & expertum: vel si scientiam planè non habuerit, & tamen operari voluerit, semper in Deum cogitabit, quoniam ipse est scientia, misericordia, veritas & vita, justus semper.

Item nulli secretum revelet, quia fortè si alicui vel aliquibus dixerit, diffamatus erit, & gentes falsarium & malum hominem eum nuncupabunt, & mala infamia curret super eum, sicut semel uni accidit, qui per unum mensem & ultra detentus erat.

Item quidam Medicus solennis Austriæ herbalem lapidem perfecit, & eum cuidam Regi Hungariæ detulit, & erat lapis ad pondus dimidiæ marcæ, unde regi dixit, Domine rex, Bona nova, me perfeciſſe noveritis lapidem philosophorum, qui aliud non est, nisi aurum potabile, & cum eo potest homo à sua lepra mundari & curari. Quæsivit rex, an opus illud esset Alchimicum,

cum,

cum, qui Medicus dixit, sic Domine, & tunc statim Rex contra illum suspicionem concepit, eò quòd Medicus erat, putans eum deceptorem, mandavitque Medicis suis ut ipsum examinarent, qui Medici regis isti dixerunt, Magister, si opus vestrum Alchimicum esset, non regi illud prodesset, scimus enim per Canones vestros, quòd aurum dulcis saporis debet esse, & quod portastis acerrimi saporis existit, non intelligentes, quid per dulcem saporem Philosophi intellexerunt : & sic Medici prædicti invidi & ignari, in his dicta philosophorum non intelligentes & de prædictis notitiam non habentes, dictum Magistrum ad mortem perduxerunt. Unde si aliquem ad Principem ire contingeret, quod utiq; non suadetur propter dicta, sed si contingat, non deferat de dicta Medicina, nisi pro vice una tantùm, quantùm sumere potest sine damno, scilicet ad pondus lentis unius cum vino vel lacte, & quanti ponderis debeat esse Medicina, videat Medicus circumspectus. Etiam subjungit Doctor noster, ut opus nostrum Alchimicum non dicatur sed Philosophi-

cum:& verè ita vocatur, nc mentes homi-
num corrumpantur, quia invidi & ignari
cum locutione tali hominem notant de-
ceptorem, nec ulterius eum plus videre
volunt, ac ſuper eum rident fantaſticumq́;
reputant: imò contra veritatem arguunt,
& hoc pro parte probavi ante operis com-
pletionem.

Quantum ad aliud notandum, quòd materia omnium generabilium & cor-
ruptibilium eſt una, nec diverſificatur niſi
per formas: formæ autem includuntur
potentialiter, ut Ariſtoteles dicit, in ipſa
materia, & de potentia materiæ educun-
tur. Iſta autem eductio formæ ſubſtantia-
lis à materia habet fieri mediante agente
naturali per corruptionem unius rei pri-
us exiſtentis in actu, & generationem al-
terius ſi benè intelligo, eò quòd Ariſtote-
les dicit, quòd corruptio unius eſt gene-
ratio alterius. Corruptio autem rei prius
exiſtentis in actu non eſt, niſi per corru-
ptionem ſuæ formæ ſubſtantialis, qua cor-
rupta res eſt reducibilis & reducitur ad
ſuam primam materiam, & in eodem in-
ſtanti ſuæ corruptionis ſeu reductionis ad
ſuam

ſuam primam materiam educitur de potentia illius materiæ per agentia naturalia alia forma ſubſtantialis, qua alia res diverſa in ſpecie de novo conſtituitur in eſſe actuali in eodem inſtanti, in quo præcedens forma rei priùs exiſtentis fuit corrupta, & per iſtum modum ſpecies mutantur in ſpeciem, in quantum videlicet res, quæ priùs exiſtebat in actu per ſuam formam ſubſtantialem, & conſtituebatur in eſſe ſpecifico, deducta fuit ad ſuam primam materiam per corruptionem ſuæ formæ, ex qua corruptione alia res diverſa ſpecie, per eductionem novæ formæ ſubſtantialis à prædicta materia, mediantibus naturalibus agentibus, generatur, & in eſſe actuali ſpecifico, in eodem inſtanti, in quo fuit facta præcedentis formæ corruptio, educitur ſeu procreatur; et per hunc modum educuntur ſeu generantur metalla Philoſophorum. Et eſt notandum, quòd licet corruptio ſubſtantialis rei priùs exiſtentis, et eductio formæ ſubſtantialis de potentia materiæ, rei in eſſe actuali exiſtentis, fiant in eodem inſtanti; tamen præparatio materiæ ad ſuſcipiendum formam non fit

in

in instanti. Nec hoc prohibet, quin formâ vel perfectio possit dari præparationi in instanti, cum Aristoteles dicat 2. de anima, quod actus activorum sunt in patiente prædispositio: non enim præparatio est perfectio, sed habilitas ad formam suscipiendam. Unde advertendum, quod principia metallorum, super quæ actionem sive præparationem aut operationem suam fundat natura, sunt ad invicem durissimæ compositionis, ideò sunt durissimæ resolutionis, id est difficilimæ. Hoc enim videmus per experientiam in aliis rebus mineralibus, videmus enim quòd lapides pretiosi sunt difficilimæ resolutionis seu dissolutionis, quia in ipsorum generatione seu compositione vel procreatione compositionem fortissimam habuerunt. Unde dicimus utiq;, quòd principia, super quę actionem suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis atq; fortissimæ; & sunt sulphur & argentum vivum, ut dicunt quidam Philosophorum. Igitur quia sunt durissimæ compositionis, difficilimę sunt resolutionis: sed inspissatio eorum ad invicem & induratio, taliter quòd fiat in

eis

eis concuſſio & extenſio per mallei compulſionem, & non confractio, non fit niſi per hoc, quòd humidum viſcoſum in eorum ad invicem commixtione, ſolvatur per ſucceſſivam & diuturnam inſpiſſationem & temperatiſſimam in minera decoctionem. Unde dicit quidam Philoſoph⁹; Regulam tibi tradimus, chariſſime fili, generalem, quoniam non fit inſpiſſatio alicujus humidi, niſi priùs fiat ex humido partium ſubtiliſſimarum exhalatio, & conſervatio ex humido partium groſſarum. Sic fit humidum in cõmixtione ſuperans ſiccũ, & vera commixtio ſicci & humidi eſt, ut humidum contemperetur à ſicco, & ſiccum ab humido, & fiat hæc ſubſtantia una, & in ſuis partibus homogenea, & temperata inter durum et molle: et extenſio in concuſſione non fit niſi per diuturnam commixtionem humidi viſcoſi et ſubtilis terrei per minima, quouſq; humidum idẽ cum ſicco, et ſiccum idẽ cum humido fiat. Et hujuſmodi ſubtilis vaporoſi reſolutio non fit ſubitò, ſed paulativè, et in multis millibus annorum; et illud ideo quoniam uniformis eſt ſubſtantia principiorum naturæ:

turæ : si subito ergo fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non differat humidum à sicco, nisi propter fortem commixtionem et permixtionem, resolveretur utiq; humidum à sicco, et totum in fumum evanesceret ; neque separari posset humidum à sicco in resolutione propter fortem unionem, quam habuerunt ad invicem. Hujus itaq; videmus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quoniam cum eis per sublimationem fiat subita resolutio non separatur humidum à sicco, nec siccum ab humido sic, ut dividantur in partes mixtiones eorum ; sed tota conscendit ipsorum substantia, aut parum ex eorum componẽtibus dissolvitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi successiva et diuturna et æqualis est causa inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere nõ possumus inspissationẽ per hunc modum : ergo in hoc naturam sequi non valemus, non enim possumus naturam in omnibus proprietatum differentiis actionis imitari, ut supra satis dictum est. Nostra igitur intentio non est in principiis naturam sequi, neq; in proportione miscibilium

um elementorum, neq; in modo mixtionis ipsorum adinvicem, neq; in æquatione caloris inspissantis, cum hæc omnia sint nobis impossibilia et penitùs ignota.

Sequitur capitulum de principiis naturalibus Mercurij, Sulphuris & Arsenici, & de causis eorum in generali.

Dicit ergo philosophus: Innuimus tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostram artem imitantium, quòd principia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens et aqua viva, quam et siccam aquam nominamus, et nominari concedimus: Spiritum autem fœrentem divisimus: est enim albus in occulto, et rubeus et niger uterq; in manifesto hujus operis: in manifesto autem uterque tendens ad rubedinem: Dicamus igitur sermone brevi, nec non similiter completo generationem uniuscujusq; istorum et modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare, sermonem nostrum et dilatare et singula capitula de singulo naturali principio tradere. In ge-

nerali tamen dicimus, quòd unuſquiſque ipſorum eſt fortiſſimæ compoſitionis & uniformis ſubſtantiæ, & illud ideò, quoniam in eis per minima partes terreæ taliter partibus aëreis, aqueis & igneis ſunt unitæ: ut nulla ipſarum alteram in reſolutione poſſit dimittere, imò quælibet cum qualibet reſolvitur propter fortem unionem, quam habuerunt ad invicem per minima à calore in mineralibus æquali terræ viſceribus concitato & multiplicato & æquato ſecundum debitum curſum naturæ ad exigentem illorum eſſentiam ſecundum opinionem quorundam antiquorum philoſophorum.

Alii verò aliter dixerunt, quoniam principium non fuerit argentum vivum in natura ſua ſed alteratum & converſum in terram, & ſulphur ſimiliter alteratum & in terram mutatum: unde dixerunt, quòd principium fuit aliud quàm ſpiritus fœtens & ſpiritus fugitivus in intentione naturæ. Et ratio, qua moti ſunt, fuit, quoniam non invenerunt in mineris argenteis vel aliorum metallorum aliquid quòd ſit argentum vivum in natura ſua, nec aliquid

quod

quod ſit ſulphur ſimiliter, imò per ſe inveniunt unumquodque eorum ſeparatum, & in propria ſua minera contentum. Et ſimiliter per aliam rationem hoc quidam affirmant, ſcilicet: non eſt tranſitus à contrario in contrarium niſi per diſpoſitionem mediam: ergò cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere quòd non ſit tranſitu à mollitie argenti vivi ad duritiem alicujus metalli, niſi per diſpoſitionem mediam, quæ eſt inter duritiem & mollitiem eorum; ſed in mineris non invenitur aliquod, in quo ſolvetur hæc media diſpoſitio: ideò hac ratione compelluntur credere argentum vivum & ſulphur non eſſe principium de intentione naturæ, imò aliud quod ſequitur ex illorum eſſentiarum alteratione in radice naturæ ad terream ſubſtantiam. Et eſt iſte modus, quoniam prius unumquodq; eorũ cõvertitur ad terreã naturã, & ex his ambab⁹ terreis naturis ſolvitur fumus tenuiſſimus à calore multiplicato in viſceribus terræ: & hic duplex fumus eſt materia metallorum immediata. Hic tamen fumus à calore temperato mineræ convertitur in naturam cujuſdam terræ,

ideoq; fixionem quandam ſuſcipit, quam defluens aqua per viſcera & terræ ſpongiositatem attingit, diſſolvit & ei uniformiter unitur unione naturali & firma. Ideò dixerunt ſic opinantes, poſtquam aqua fluens diſſolvens unum fuerit unione naturali, & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa ſecundum debitam naturalem proportionem & miſcentur per minima, quouſq; faciant uniformem mixtionem: & hæc mixtio per ſucceſſivam decoctionem in mineris inſpiſſatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem ſunt affines veritati, non tamen convincunt veritatem puram. Sed ad peiora revertendo dicatur de principiis doctorum. Hæc autē principia, ut dicunt philoſophi quidam, ſunt ſulphur & argentum vivum, & hoc ſatis per experientiam oſtenditur manifeſtè, & continuò probant aurifices: nam quòd metalla ſulphureitatem habent in ſua adinvicem compoſitione ſive admixtione apparet, quia quando metalla funduntur flammam emittunt ſulphuream, ſecundum tamen magis & minus, quia metalla imperfecta plus habent & emittunt de ſulphu-

phureitate volatili & corrumpente, quàm alia metalla perfecta, quæ nihil habent de tali ſulphureitate corrumpente, licet habeant ſulphureitatem puram & multum fixam. Quòd autem habeant in ſua compoſitione argentum vivum, manifeſtè etiam apparet in eorum fuſione: nam cum metalla ſunt fuſa ſive liquefacta rectè ſunt ad modum argenti vivi, ſed inſpiſſatio eorum ad invicem, videlicet argenti & ſulphuris & induratio taliter, ut fiat in eis concuſſio & extenſio per mallei compulſionem non eſt niſi per hoc, quòd humidum viſcoſum in eorum commixtione ſive compoſitione ſolvatur per ſucceſſivam inſpiſſationem & diuturnam & temporatiſſimam in minera decoctionem, ſicut etiam aliqualiter ſuperius eſt enarratum.

Sed advertatis pater ſancte & diligenter quòd philoſophi tradant talem regulam generalem, videlicet quòd non fit inſpiſſatio alicujus humidi, niſi priùs fiat ex humido ſubtiliſſimarum partium exhalatio, & niſi priùs fiat ſimiliter ex humido partium magis groſſarum conſervatio:

si sit tantum humidum in compositione seu commixtione superans siccum & vera mixtio sicci & humidi, ut humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiet ex eis videlicet sicco & humido substantia una in suis partibus omninò una sive homogenea & temperata inter durum & molle & extensiva in concussione, sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem hujusmodi viscosi & subtilis terrei per minima, quousq; humidum idem cum sicco & siccum idem cum humido fiat, ut prædictum : & hujusmodi subtilis vaporosi seu fumosi non fit resolutio seu exhalatio subita, imò paulativa & in multo & longo tempore : & causa sive ratio hujus est talis, quoniam uniformis est substantia principiorum naturæ : si ergò subitò fieret ab eis superflui humidi cum sicco resolutio, quasi totum evanesceret in fumum, neq; separari posset humidum à sicco in resolutione propter fortem unionem, quam habent adinvicem. Resolutio ergò seu exhalatio hujusmodi viscosi, subtilis, fumosi diuturna & æqualis, est causa inspissationis seu compositionis

nis

nis metallorum. Hanc quoq; inſpiſſationem ſive compoſitionem metallorum quam facit natura in mineris facere non poſſumus per hunc modũ, per quem natura facit: ergò in hoc ſequi naturam non poſſumus, non enim, ut ipſi dicunt, naturam poſſumus imitari in omnibus differentiis proprietatum actionis, & in hoc errant, ut dicunt Philoſophi, artifices ignorantes, qui naturam in omnibus imitari deſiderant. Intentio enim Philoſophorum non eſt in magiſterio eorum naturam ſequi ſeu imitari in principiis neq; in proportione elementorum miſcibilium neq; in commixtionibus eorum ad invicem, neq; in æquatione caloris inſpiſſantis metalla & in eſſe producentis, cum hæc omnia ſint eis impoſſibilia & penitus ignota, eò quòd ut diximus hæc natura agit in occultiſſimis terræ viſceribus. Unde quande quando arguitur in primis argumentis Philoſophorum proportionem elementorum & modum mixtionis ipſorum ad invicem, & æquationis caloris metalla naturalia inſpiſſantis ſeu componentis & alias cauſas multas & accidentia actionem na-

turæ consequentia ignorare concedo: sed non propter hoc istam benedictam scientiam intermittunt : & ratio est quia non possunt ad opus eorum prædicta naturalia principia pervenire nec convenire, sed alia principia naturalia tamen assumunt & alium modum naturalem generationis suorum metallorum, in quibus possunt naturam sequi & imitari. Si dicant sapientes hujusmodi hanc desideraſſe scientiam & eam non invenisse ; respondeo & dico, falsum esse : nam ut lego in libris philosophorũ aliqui principes sapiẽtes, licet pauci reperti sunt ex sua industria & ingenio naturali hanc indagasse scientiam, sed aliis, cum indigni sint, eam tradere noluerunt. Ad argumentum, quando dicitur philosophos hanc scientiam in libris suis tradidisse , & nihil veritatis in eis inventum fuisse, dico, quòd philosophi in libris suis istam scientiam verissimè tradiderunt : unde si idiotæ & ignorantes per libros philosophorum ad notitiam istius veræ scientiæ non devenerunt, hoc fuit propter obfuscationem eorum ingenii : non ergò philosophos reprehendant sed seipsos.

Non

Non enim, ut ipsi dicunt suos libros composuerunt, nisi sibi ipsis & filiis suis. Hoc dicit Isaacus Philosophus loquens de hac scientia ; nostros libros non composuimus nisi nobis & filiis nostris : & qui ad intelligendum venerit ex nostris est. Si dicatis , pater sancte , multos reges & principes modernos hanc scientiam desiderasse , & nullum fructum invenisse ; dico quòd verum est, & benè scio aliquos, qui studium suum ad hoc impenderunt, sed nunquam nisi deceptores habuerunt, & ideò fructum hujus excellentissimæ scientiæ pertingere non potuerunt, quia nemo dat quòd non habet, sed damnum inde incurrerunt : quia veritas dicit, si cæcus cæcum ducat , ambo in foveam cadunt. Quando dicunt quidam, in debilibus compositionibus naturam sequi non possumus, nam equum, qui in sua compositione debilem habet mixtionem, fingere nec formare possumus ; ergò minùs ipsa metalla , quæ in sua compositione firmissimam & fortissimam habent mixtionem , formare sciemus ; respondeo & dico , quòd argumentum non concludit

dit de neceſſitate; non enim aſſignatur aliqua ſimilitudo apparens inter debilem cõpoſitionem mixtionis animalium & metallorum fortem & firmam. Et ideò quoniam in naturalibus & aliis viventibus, in quibus compoſitio & mixtio elementorum eſt debilis, non eſt perficiens ſolum proportio miſcibilium elementorum, nec qualitatum eorum, nec commixtio quæ ſequitur ex illarum adinvicem actione & paſſione, quæ eſt ex aggregatione illarum primarum qualitatum; Sed anima ſecundum opinionem plurimorum Philoſophorum, quæ eſt ab occultis naturæ. Ideò hæc talia, licet ſit in eis debilis mixtio perficere nec formare ſcimus nec poſſumus, quia perfectivum quod eſt anima, educere ſive introducere ignoramus. Per hoc igitur manifeſtè apparet quoniam non eſt defectus ex parte mixtionis vel compoſitionis, quod nos non perficiamus equum vel alia viventia, ſed eſt ex defectu eductionis animæ perfectivæ, quocunq; modo educatur ſive à potentia materiæ per agens naturale, ut Philoſophus dixit, ſive ab extra ut ab eſſentia quinta, vel à primo motore ut ali-

qui

qui dixerunt antiqui Philosophi. Quoniam secundum viam & cursum naturalem imitando artificium seu magisterium istud philosophicum, sic debilem & magis debilem, sic fortem & magis fortem compositionem facere & formare sciremus & possemus in metallis. Ergò minor est perfectio, quàm in istis viventibus. Et causa est, quia perfectio in metallis magis versatur circa proportionem miscibilium elementorum, quàm circa alia. Et ideò cum in eis sit minor perfectio, quàm in viventibus, ut statim diximus, liberius ipsa metalla perficere possumus, illa autem non. Deus enim benedictus & in omnibus operibus suis glorioſus & sublimis diversificavit mirabiliter & multipliciter perfectiones rerum. Nam in quibus compositio secundum naturam est debilis, in illis posuit majorem & nobiliorem perfectionem, quæ est secundum animam; sed quædam alia condidit, in quibus posuit fortiorem & firmiorem compositionem sicut sunt lapides & mineralia; licet in eis ex modo mixtionis eorum sit minor & ignobilior perfectio ratione formæ perfectivæ:

ctivæ: videtur igitur pater ſancte quòd eorum ſimilitudo non eſt bona, quia non ignoratur equi formatio ratione compoſitionis ſed ratione formæ perfectivæ, quia perfectio in equo & aliis animalibus perfectior eſt & nobilior & magis occulta ratione animæ quàm ea quæ in metallis conſiſtit.

Ad aliud argumentum, quod vos, pater ſancte, facitis, videlicet quòd impoſſibile ſit ſpecies in aliam ſpeciem tranſmutari, aſſumendo dictum Philoſophi in ult. metheor. Gaudeant Alchimiſtæ, quoniam ſpecies rerum permutare non poſſunt &c. dico ex licentia & cum omni reverentia, non eſſe verum. Ad cujus evidentiam eſt ſciendum, quod Philoſophus dicit in prædicamentis, quòd ſecundæ ſubſtantiæ non corrumpuntur niſi corruptis primis; quia homo non corrumpitur, niſi quia Petrus corrumpitur: & ideò per iſtam viam ſpecies ut ſpecies in aliam ſpeciem non poteſt tranſmutari, videlicet per ſe; ſed per accidens benè mutatur ſecundum hanc viam cum prima ſubſtantia ſive individuum unius ſpeciei mutatur in individuum

duum ſpeciei alterius. Videmus enim naturâ in ſerico generari quandam vermem & mutari in quandam muſcam, quæ ab eo omninò differt in ſpecie; & in multis aliis ſimiliter videmus, & naturaliter & per artificium naturale. Experimur enim tota die carnes in vermes mutari, & frumentum in oleum & ſic de aliis multis; ſed hoc non facimus nos, ſed natura cui adminiſtramus. Sic etiam metalla, videlicet philoſophica (quia ſolum de talibus loquuntur Philoſophi) nos non mutamus ſed natura, cui per artificium naturale aliam materiam præparamus, quoniam ipſa natura per ſe agit, nos autem adminiſtratores ejus ſumus. Vel aliter reſponderi poteſt, quando Philoſophus dicit, ſpecies tranſmutari non poſſe, poſt multa, quæ ibi ponuntur, ſubjungit, niſi reducantur in primam materiam: dicit enim Philoſophus de Alchimiſtis & trufatoribus. Sic poſſunt quidam plumbi immunditiem abſtergere & videbitur argentum ita ut in eo errent homines, veruntamen ſemper erit plumbum. Et ideò videtur intentio Philoſophi eſſe, quòd Alchimiſtæ talia

lia facientes, ſolùm tranſmutant metalla quoad quædam accidentia ſua, & inducunt quædam accidentia alterius metalli, puta colorem & pondus & duritiem & non formam ſpecificam; & ratio eſt, quia unum metallum non eſt materia, nec in forma ſubſtantiali unius metalli eſt diſpoſitio ſeu via ad formam alterius. Et ideò oportet fieri reſolutionem uſq; ad prima miſcibilia, ſi unum debeat ex altero generari, quod de metallis naturalibus fuerit ſolum à natura, aliquo artificio impoſſibile eſt fieri. Reſpondeo & dico quòd in æquivoco laboramus, quia philoſophi in ſuis libris loquuntur ſic de illa generatione ſeu tranſmutatione, quam ſolùm facit natura, cum natura in tranſmutatione ſeu generatione metallorum habeat ſua principia & ſuum modum agendi, in quibus ut jam dictum eſt ſuperius, impoſſibile eſt eam aliquo artificio ſequi ſeu imitari: ſed loquuntur ſolum de generatione ſeu tranſmutatione ſuorum metallorum, in quibus per artificium naturale naturam ſequi poſſumus & imitari, ut patet ſcientibus: unde quando philoſophus dicit prædicta, con-

fiteor

ſit eor quòd loquitur de inſcientibus & ignorantibus Alchimiſtis, qui credunt ut dictum eſt, unam ſpeciem in aliam tranſmutari, abſq; hoc quod unum illorum reſolvatur in prima elementa miſcibilia, cum hoc ſit omninò poſſibile per aliquod artificium fieri: & ideò loquendo talibus dicit: ſciant Alchimiſtæ ſpecies mutari non poſſe, videlicet per illum modum per quem vos falſarii creditis & facitis: ſed non negat quin una ſpecies metalli in aliam ſpeciem metalli poſſit permutari per modum naturalem jam dictum, videlicet per reſolutionem unius in primam ſuam materiam, hoc eſt in prima elementa miſcibilia. Nam quòd hoc fieri poſſit imitando naturam per artificium Philoſophorum manifeſtè innuit cum ſubjungit, niſi reducantur in primam materiam. Ad aliam authoritatem, quam ponit quarto metheor. dico etiam quòd loquitur de ignorantibus Alchimiſtis, qui per modum ſophiſticum faciunt talia, ex quibus meritò, ut dicunt Philoſophi, falſarii nuncupantur.

Sequitur tertium, quòd in proœmio

me promisi ostensurum, videlicet, quæ sint principia naturalia hujus rei quam quærimus, quibus in ejus operatione mirabili artifex naturam imitatur. Est tamen primò notandum, quòd res ista de qua omnes antiqui Philosophi tractaverunt, est argentum vivum sapientum, quod & aliis nominibus vocatur medicina, aurum & lapis Philosophorũ & Elixir, & aliis infinitis nominibus, ut per ea, quæ inferiùs dicentur, perpendi poterit manifestè. Vocatur autem aurum ista medicina Philosophica, quia ut dicit Geber, quod facit aurum, aurum est; sed medicina philosophica facit hoc, eò quòd omnia metalla naturalia, etiam argentum vivum convertit & transformat in verum aurum; ideò bene dicitur aurum. Et est sciendũ quòd hujus rei principia sunt duo principaliter, videlicet Materia & Agens. Materia autem, ut dicunt quidam philosopphi, est argentum vivum, & sulphur seu Arsenicum quod idem est.

Advertatis tamen, pater sancte, quoniam ut dicunt philosophi, non est argentum vivum in natura sua, neq; in natura ad

quam

quam reducit illud minera ſua, hujus rei materiale principium, ſed ad quam perducit artificium eorum: & ſimiliter de ſulphure & ejus compari eſt inducere. Et ratio qua ſunt moti, fuit, quòd non inveneruntin m neris argenteis vel aliorum metallorum aliquid, quod ſit argentum vivũ in natura ſua, & aliquod quod ſit ſulphur ſimiliter, imò per ſe unumquodq; eorum ſeparatum, & in propria ſua minera & in ſua natura inveniunt. Iſtud autem argentum vivum & ſulphur, quod jam, pater ſancte, dixi & vobis expoſui, deductum ſeu productum ad quandam naturam aqueam ſubtiliſſimam, clariſſimam, albiſſimam & mundiſſimam, quam Philoſophi vocant argentum vivum & ad quandam terream naturam ſubtiliſſimam, quam vocant Philoſophi ſulphur per artificiũ, quod Philoſophi mirabiliter occultaverunt, & diſertè occultum eſſe voluerunt, neq; in aliquo loco totum tradiderunt, ſed per libros ſuos ſparſim & per partes diviſerunt; de quo artificio, pater ſancte, nihil intendo pertractare, eò quòd vobis impoſſibile ſit experiri, nec eſſet expediens, quòd per

alium experiri faceretis. Esset etiam prolixum omnia quæ in dicto artificio essent necessaria enarrare, sed si S. V. placeret, verbotenus enarrabo: non enim vobis intendo aliquid occultare sed omnia huic operi necessaria tradere breviter & fideliter. Est autẽ præfatum artificium prolixum & sumptuosum & maximè laboriosum, & inexpertis valdè periculosum sicut ego in meipso expertus sum.

Est autem notandum, quòd Philosophi istud argentum vivum & istud sulphur unam rem esse dixerunt: & verè ita est, quia una est, & de una re exivit, sicut aliâs vobis exposui.

Quòd una res sit demonstratur, quia aliquando nominant dictum argentum vivum sulphur, & sulphur vocant argentum vivum: & totum simul argentum vivum & sulphur: quòd autem sit una sola res solùm, omnes Philosophi in pluribus locis dicunt. Dicit enim Lucas, pluribus rebus non indigetis nisi una. Et alius dicit, sciatis hujus artis fundamentum, propter quam multi perierunt, unum quid esse. Et Diomedes; venerabili utimini natura, quo-

quoniam natura non emendatur nisi in sua natura, quibus noli alienum quid introducere. Et Bacsen ait, cavete ne alienum quid introducatis. Et Geber ; In multiplicitate rerum ars nostra non consistit. Est enim lapis unus, medicina una, in qua totum magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nisi quòd in præparatione superflua removemus. Et Ascanus: Natura una est tantùm, quæ in omnibus superat omnia. Item Pythagoras, omnibus nominatur nominibus, cujus nomen unum & idem est: & multa similia dicunt, quæ longum esset enarrare, ad ostendendum quòd una res est sola, super quam actionem suam fundat natura in hujusmodi operatione; quæ res, ut superiùs dixi, est argentum vivum & sulphur quod vobis demonstravi.

Sed posset quæri, quare ergò Philosophi istam rem, si non est nisi una, omnibus nominibus nominaverunt, & omnibus rebus comparaverunt? Ad hoc assignant ipsi plures rationes : dicit enim Diomedes, quòd hoc fecerunt ut insipientes & ignorantes istam non cognoscerent. Item

Morienus : Invidi nomina multiplicaverunt, ut posteros seducerent. Vocat autem seipsos invidos, quia invident ne aliis quàm sibi ipsis hæc scientia pateat. Item Pythagoras: Multis istam rem nuncupaverunt nominibus propter excellentiam suæ naturæ. Bonellus dicit, quòd nomina multiplicaverunt, quia in operatione istius rei omnes colores, qui excogitari possunt in hoc mundo, apparent. Et sic ejus nomina diversificaverunt secundum diversos colores in opere apparentes. Est & alia ratio, quam ipsi assignant quòd in ista re omnia elementa continentur, quare istam rem nomine cujuslibet rei elementatæ vocaverunt: quòd autem in ea sunt quatuor elementa, Orpholcus Philosophus dicit. Scitote quòd in initio miscere oportet elementa pura, cruda & sincera, & jam rectè super levem ignem commiscere, & intensionem ignis cavere, quousq; conjungantur elementa, & sic se invicem complectantur. Elementa igitur igne levi decocta diligenter, lætantur & in alias vertuntur naturas. Ait etiam Philosophus, converte elementa, & quod quæris invenies.

Con-

Convertere autem elementa, ut quidam alius dicit, est humidum facere siccum, & siccum humidum, & fugiens fixum. Ergò habetis, pater sancte, quòd in ista re una quatuor sunt elementa : & verè ita est. Nam in istius operatione omnia quatuor elementa visibiliter videntur & separantur, & naturaliter extrahuntur. Et ideò Philosophi vocant istam rem quatuor corpora, & quatuor naturas. Dicit enim Hermes. Aqua ista est natura cælestis, quæ in corporibus existentia elementa suo regimine separat, & iterum ea componens in unum reducit. Dicit enim Miredus, fit hoc compositum perfectum in omnibus 4. elementis.

Hæc autem multiplicatio nominum fuit causa erroris illorum, qui operantur in non debita materia, sicut in salibus, aluminibus, urinis, stercoribus, sanguine humano, sulphure & argento vivo in natura, marchasitis & multis aliis trusis ; ignorantes, quòd in re non potest inveniri quod ea non est, ut dicit Geber, nec intelligentes quòd Philoso-

phi ſimulitudinariè & metaphoricè in dictis ſuis ſunt locuti, hanc rem volentes penitùs ignorari ; hæc autem omnia ſunt in hac arte ſecretiſſima & penitùs nulli revelanda. De hac aqua ſive de hac re multa & infinita dixerant Philoſophi, quod eſſet nimis prolixum enarrare. Habetis igitur pater ſancte, quæ ſunt principia materialia ſive cauſa materialis hujus rei, quæ dicitur Medicina vel aurum Philoſophorum , videlicet argentum vivum & ſulphur.

Reſtat per conſequens agendum de cauſa agente. Agens autem movens materiam ad corruptionem eſt calor , qui eſt inſtrumentum movens ad corruptionem & putrefactionem ac non eſt aliud agens in mundo. Et hoc eſt quod Alphidius Philoſophus dicit: Scitote filii, quòd ſubſtantia agens in hoc mundo eſt unum ſcilicet calor : calore autem privato nullus eſt motus : motus autem actuſq; diſpoſitionis ipſius materiæ radix eſt calor. Sed cum multi ſint gradus caloris ſeu ignis , videndum eſt, quis eſt iſte ignis , & in quo gradu eſt ? Certè iſte ignis eſt calor ſimi

equi-

equini. Unde Alphidius 4. cap. ſui libri dicit: Igne coquitur quem tibi oſtendam: & eſt abſcondere in equorum ſtercore humido, quod eſt ſapientum ignis, ſcilicet ignis humidus & obſcurus; & eſt calidus in primo gradu & humidus in ſecundo. Unde Vincentius: Eſt autem ignis multiplex & ejus caliditas diverſa. Quidam ignis eſt calidus in primo gradu & humidus in ſecundo, ſcilicet ignis ventris equi, cujus proprietas eſt, non deſtruere oleum h. e. meteriam, ſed augmentare propter ſuam humiditatem; nam alii ignes deſtruunt ſiccitatem. Solus enim iſte calor eſt æqualis & temperatus: & talis calor eſt ſummè neceſſarius in generatione iſtius rei, cum Geber dicat, quòd ſunt fumi ſubtiliſſimi, qui temperata decoctione indigent ut in ſeipſis ſecundum æqualitatem inſpiſſetur humiditas propria & non fugiat ab ea, & relinquat ipſam omni humiditate privatam. Solus enim, ut idem ait, temperatus calor eſt humiditatis inſpiſſativus, & mixtionis perfectivus non ſuperexcedens. De iſto calore omnes Philoſophi locuti ſunt ſub verbis æquivocis &

metaphoricis, unde assimilaverunt eum calori solis, & calori naturali hominis sani. Unde dicit Moyses: Calore solis res congelantur. Unde insipientes decipiuntur, qui utuntur ignibus diversis, non intelligentes verba Philosophorum, sed ignorantes, quod generationes & procreationes rerum naturalium habent solum fieri per temperatissimum & æqualem, & non superexcedentem calorem.

Modus mixtionis.

Visis principiis naturalibus hujus rei, subsequenter videndum est de modo mixtionis seu compositionis eorum ad invicem. Est autem sciendum, quod principia naturalia hujus rei, super quæ natura fundat actionem suam in ejus operatione mirabili sunt sulphur & argentum vivum, ut dictum est; unumquodq; autem ipsorum est fortissimæ compositionis ad invicem & uniformis substantiæ, & hoc ideò quoniam in iis partes terreæ taliter partibus aëreis, aqueis & igneis sunt unitæ per minima, ut nulla ipsarum partium in re-

solu-

ſolutione poſſit alteram dimittere, imo quælibet cum qualibet reſolvitur propter fortem unionem, quam habent ad invicem per minima à calore agente æquali in ſuo vaſe conculcato, multiplicato & æquato ſecundum debitum curſum naturæ ad exigentiam illorum eſſentiæ. Eſt tamen advertendum quod prædictus modus mixtionis eſt iſte: quoniam priùs unumquodq; eorum videlicet ſulphur & Mercurius convertitur in terream naturam, & ex ambabus terreis naturis reſolvitur fumus tenuiſſimus à calore multiplicato in vaſe ſuo: & hic duplex fumus eſt materia metallorum, ſeu medicinarum vel lapidis Philoſophici immediata. Hic tamen fumus à calore temperato in vaſe ſuo decoctus convertitur in naturam cujuſdam terræ, ideoque fixionem quondam ſuſcipit, quam defluens aqua per vas & ſpongioſitatem diſſolvit, & ei uniformiter inviſcatur unione naturali & firma. Ideoq; dixerunt ſic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ invenit ſubſtantiam diſſolubilem ex ſubſtantia ter-

terræ in viſceribus illius, & illam ſolvit & univerſaliter ſecũ unit, quouſq; ſubſtantia terræ in viſceribus diſſoluta & aqua fluens diſſolvens unum fuerint unione naturali; Et ad talem mixtionem deveniant omnia elementa ſecundum debitam naturalem proportionem & miſceantur per minima, quouſq; faciant uniformem mixtionem, & hæc commixtio per ſucceſſivam decoctionem & diuturnam & temperatiſſimam in vaſe ſuo inſpiſſatur & induratur, & fit metallum ſeu medicina ſive lapis Philoſophorum. Ideò dicit Morienus; Diſpoſitio ſapientum eſt naturarum mutatio & earum naturarum calidi, frigidi, humidi cum ſicco ſubtili diſpoſitione admirabilis connexio, & eſt argentum vivum ſapientum.

Notandum tamen, quòd ingreſſio, ſubmerſio, fixio, connexio, inſpiſſatio, conjunctio, complexio, compoſitio & mixtio, & talia ſimilia idem ſignificant in hac arte. Nihil enim ingreditur, fixatur, ſubmergitur, conjungitur, inſpiſſatur, convertitur, complectitur, componitur, quin miſceatur. Videndum eſt ergò quid ſit commixtio,

mixtio, quia ipsâ cognitâ per definitionem omnia alia cognoscuntur.

Secundum ergò Democritum, Commixtio est miscibilium per minima sibi junctorum unio. Intelligenda ergò est natura miscibilium scilicet elementorum; nam ipsa sunt prima principia uniuscujusq; mixti: nec ipsius mixti naturam manifestam nec occultam scire possumus, nisi sciamus ipsa elementa commiscere seu componere. Unde Hermes: intelligite filii sapientum quatuor elementorum scientiam, quæ suis patentia sunt rationibus in sua abscondita apparitione: eorum enim apparitio abscondita nequaquam significatur nisi componatur, eo quod non perficiuntur, donec sui colores peragantur. Item nota, per minima id est per indivisibilia: nam minimum est illud, quod est indivisibile; nam si posset dividi non esset minimum. Apparet ergo, quod per minima h. e. per indivisibilia fit commixtio elementorum; & quod elementum sit minimum corporis, apparet per definitionem ejus. Nam elementum est simplex & minima particula ipsius corporis.

ris. Habetis ergo, pater sancte, declaratum, quæ sunt principia hujus pretiosissimæ rei, & modum compositionis eorum ad invicem, quæ compositio non est aliud nisi generatio medicinæ seu lapidis philosophici, quæ alio nomine vocatur aurum.

De effectibus principiorum.

Sequitur declarandum de effectibus prædictorum principiotum, videlicet argenti vivi & sulphuris. Ideo ad evidentiam eorum est notandum, quod in operatione istius rei considerantur plures gradus. Ait enim Lucas in turba phil. pluribus rebus non indigetis nisi una, & illa una res in unoquoq; gradu operum nostrorum in aliam vertitur naturam. Hujusmodi autem gradus sunt secundum diversas proportiones miscibilium elementorum, quæ in ejus operatione eveniunt, & quamlibet proportionem in gradu suo secundum ordinem, quem natura tenet, in modo & prosecutione generationis suæ nomine alicujus metalli vocaverunt. Nam primum gradum operationis naturæ vocaverunt ferrum seu Martem, secundum gra-

gradum Æs ſeu Venerem, alium plumbum ſeu Saturnum, alium ſtannum ſeu Jovem, alium argentum ſeu ☽ nam, alium aurum ſeu ſolem, & infinitis aliis nominibus iſta ſua metalla metaphoricè nominaverunt, & totum iſtud ad occultandum ſcientiam. Hæc autem metalla, in quantum generantur ab eiſdem principiis primis, videlicet ab una prima materia, quæ eſt argentum vivum & ſulphur, dicuntur & ſunt effectus prædictorum principiorum, ſcilicet ſulphuris & argenti vivi. De quolibet prædictorum in ſpeciali Philoſophi tractaverunt, definiendo ſecundum diverſas proprietates eorum diverſimodè, quodlibet per ſe, eo quod diverſam compoſitionem ſeu generationem in ſui creatione ſeu productione habuerunt. Eſt tamen notandum, quod Philoſophi aliquando nominant illud, quod vocaverunt aurum, ſuum ferrum vel plumbum, & ſic de aliis, & etiam è converſo ferrum vel plumbum, & ſic de aliis, vocant aurum, & hoc diverſis reſpectibus; quia in quantum reſolutio ſeu corruptio unius eſt gene-

ratio

ratio alterius vel causa alterius, & effectus est in sua causa, benè dixerunt, quod aurum est ferrum, & sic de aliis, eo quod illa res, quam ipsi aurum vocant vel medicinam auri, generatur ex resolutione seu corruptione aliorum metallorum. Nam in eadem operatione generantur & corrumpuntur omnia dicta metalla, & ex eis & eisdem generatur aurum eorum: benè enim dixerunt, quod ferrum, & sic de aliis, est aurum, eo quod causa aliquo modo est suus effectus. Per eaidem etiam considerationes communicant sibi nomina adinvicem alia metalla, in quantum corruptio unius est generatio alterius. Est etiam notandum, quod omnia ista metalla vocant Philosophi argentum vivum & sulphur, eo quod ipsa ex eis fiunt & generãtur. Prædictas autem generationes metallorum Philosophi complexiones vocaverunt, sed omnes inæquales exceptâ auri & argenti, & illam etiam argenti respectu per respectum ad aurum dixerunt inæqualem, sed respectu aliorum æqualem vocaverũt; solam ergo auri æqualem & perfectam dixerunt. Nec aliam aliquam dictarum com-

complexionum seu generationum quæsi-
verunt Philosophi, nisi solam illam quam
vocant æqualem scilicet auri, de qua dicit
Johannitius, quòd æqualis commixtio est
illa, quando cum moderatione corpus di-
citur incolume. Et notandum quòd di-
cit, cum moderatione, scilicet 4. natura-
rum, videlicet caliditatis, frigiditatis, hu-
miditatis & siccitatis. Nam quando ali-
qua istarum naturarum aliam non exce-
dit, tunc dicitur corpus æquale, quia tan-
tum est de una, quantum de alia. Item di-
cit, incolume id est sanum vel mundum ab
omni causa corruptionis. Ideò dicit Ge-
ber, stannum est plumbum purissimum,
& est in eō æqualitas fixionis vel spissitudi-
nis duorum componentium argenti vivi
scilicet & sulphuris. Non autem æquali-
tas quantitatis, quoniam in commixtione
vincit argentum vivum. Item Hermes:
Filii philosophorum, corpora sunt septem,
quoniam primum est aurum eorum opti-
mum, rex & caput, quod nec terra cor-
rumpit, nec res aliquæ comburentes com-
burunt, nec aquâ alteratur, eò quòd com-
plexio ejus est temperata & natura directa

in caliditate, frigiditate, ſiccitate & humiditate: nec in eo quid ſuperfluum eſt, nec minus: & ideò Philoſophi prætulerunt ipſum & magnificaverunt & dixerunt, quòd ſic ſe habeat aurum in coporibus metallicis, quemadmodum ſol in ſtellis.

Sunt autem quæ reſtant determinanda principia artificialia hujus rei, quem quærimus, & hæc ſunt quatuor operationes ipſius, quibus mediantibus hæc res, quam nos quærimus, generatur & in eſſe actuale deducitur ſeu producitur. Et unus modus eſt ſublimatio, & alter deſcenſio, tertiò deſtillatio, & unus ex modis eſt calcinatio, & alius ſolutio & alter congelatio, ſeptimus verò modus fixio, octavus inceratio; & de ſingulis his Philoſophi tractatum faciunt ſingularem & in libris eorum de iſtis ſingulis dicunt infinita; qui quidem modi licet ſint ad invicem ratione diverſi, ſunt tamen idem realiter. Philoſophi enim conſiderantes materiam ſuam, quòd quando eſt in vaſe ſuo, & ſentit ſolem ſuum h.e. calorem, inconti-

tinenti exhalat ſeu evaporat in ſpeciem

fumi

fumi ſubtiliſſimi & aſcendit in altum in capite vaſis, & Philoſophi vocaverunt talem aſcenſionem ſublimationem. Videntes poſtea eandem materiam, quæ aſcenderat, deſcendere ad fundum vaſis, vocaverunt deſtillationẽ & etiam deſcenſionem: & adhuc videntes inſpiſſari iſtam materiam & denigrari & fœtorem malum dare vocaverunt putrefactionem. Videntes poſtea dictum colorem nigrum ſeu fiſcum & fœtorem malum poſt longũ tempus dimittere & aliqualem albedinem ad modum cinerei coloris venire, vocaverunt incinerationem ſeu dealbationem. Ideò Morienus ait: totum nihil aliud eſt, niſi extractio aquæ ex terra, & aquæ ſuper terram dimiſſio, donec ipſa putreſcat: & hæc terra cum aqua putreſcit & mundificatur, quæ cum mundificata fuerit, auxilio divinitatis totum magiſterium dirigetur. Et adhuc videntes terram cum ſua aqua commiſceri, & aquam paulativè propter temperatam decoctionem diminui & terram creſcere, dixerunt omnes quòd hæc erat ceratio perfecta: unde ait philoſoph⁹, quòd terra cũ aqua ceratur &

imbuitur & per temperatam decoctio-
nem ſolis h.e. caloris deſiccatur, & in ter-
ram vertitur, tota materia. Unde idem
ait: vis ejus integra eſt, ſi verſa fuerit in ter-
ram. Item videntes quòd tota materia
veniebat in quandam inſpiſſationem, &
quòd reducebat ſe ad ſolidam ſubſtantiam
& quia non fluebat, ſed ſtabat ſtricta dixe-
runt quod eſſet perfecta coagulatio. Ideò
Plato ait: Solvite lapidem noſtrum & po-
ſtea congelate cum magna cautela, ſicut
vobis eſt demonſtratum & habebitis qua-
ſi totum magiſterium. Item alibi: Reci-
pite lapidem noſtrum, & ponite in vaſe
noſtro firmiter clauſo, & aſſate igne levi
donec conſtringatur, poſtea coquite ad
calorem ſolis donec congeletur. Et ſcia-
tis quòd totum magiſterium noſtrum ni-
hil aliud eſt, niſi facere veram ſolutionem
& perfectam & naturalem congelatio-
nem. Unde dicit Plato: Solvite & con-
gelate, & ſic ſcietis totum magiſterium.
Item videntes dictam materiam perfectè
coagulatam & inſpiſſatam, ita quòd nullo
modo reſolvebat ſe in aquam nec in fu-
mum, dixerunt, quòd vera erat fixatio. Et

quia

quia eandem congelationem & inſpiſſationem ſeu fixationem propter majorem decoctionem caloris viderunt devenire ad perfectam deſiccationem & dealbationem, & quòd iſta albedo erat ſuper omnes albedines, dixerunt, quòd erat hæc perfecta calcinatio. Item videntes hanc materiam ad ſuum calorem ſtare in coloribus infinitis mutari, quod fieri non poterat, niſi materia mutaretur de natura in naturam, & hæc mutatio etiam fieri non poterat, niſi per materiæ reſolutionem; ideò hanc reſolutionem dixerunt ſolutionem. Nam in ipſa reſolutione ſeu ſolutione diſcontinuantur elementa, & poſtea adinvicem complectuntur & convertuntur, & adinvicem viciſſim agunt & patiuntur. Et ideò Philoſophi dicta elementa conjuges appellarunt. Quare errant turpiter inſipientes & ignorantes, qui credunt medicinam philoſophicam creare cum ſuis trutatoriis ſublimationibus, congelationibus & cæteris. Audiant quid iis dicant Philoſophi. Filii Alchymici, à ſuis cunctis diſſolutionibus, ſublimationibus, conjunctionibus, ſeparationibus,

congelationibus, prę parationibus, contritionibus aliisq; desistant deceptationibus; & sileant prædicantes aliud aurum à nostro, quod est in corpore Magnesiæ occultum, aliud sulphur à nostro, aliam aquam à nostra, quæ dicitur permanens, aliud acetum à nostro, quod dicitur acerrimum, aliam dissolutionem vel congelationem à nostra, quæ fit igne levi, aliam putrefactionem à nostra, aliquid aliud volatile sive spiritum alium, aliud à nostris videlicet argento vivo & sulphure, vel aliud alumen sive sal à nostro, quod in albedine compositum de compositione dicitur flos salis albi, vel aliquod aliud ovum à nostro, quod similitudinariè dicitur ovum, vel alium lapidem à nostro, vel alium sanguinem humanum à nostro, vel aliquid aliud à re vegetabili vel homine vel bruto extractum fore nostrę operationi opportunum vel utile. Qui in hoc fortè decipiuntur, quòd nostri lapidis tot sunt nomina, quot sunt res, audiant plures Philosophos docentes, quòd non exoritur ex homine nisi homo, nec ex brutis animalibus

libus seu vegetabilibus nisi sibi simile: nisi erroneos sequentes, aliquas falsas applicationes per hujusmodi talia quærant, per quas & ipsi meritò falsarii appellantur. Et taceant credentes ex pulvere bruti animalis basiliſci opus nostrum fieri. Et ex hoc fortè falluntur, quòd nostri lapidis odorem dicunt esse Philosophi, tanquam odorem sepulchrorum, & propter hoc fortè credunt ipsum esse basiliſcum, quod utiq; fœtidum animal existit. Si autem invenies istam rem nutriri sicut infans in utero, ut quidam Philosophi dicunt, trahes illud ad similia, non ad temporis quantitatem, sed ad lenitatem decoctionis. Ut cum dicitur, solis quoq; calore res congelantur, & cum dicitur hanc rem nutriri ovorum nutritione, hæc omnia ut videtis, quæ in hac arte vel scientia scripta sunt, ad eam occultandam scripta sunt, non ut in cæteris scientiis, de quibus dici potest, quæcunq; scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt. Quare dicit Philosoph⁹: Nolite compositionum pluralitatem

curare,nec ea quæ Philoſophi in ſuis libris poſuerunt, veritas namq; noſtra una eſt. Notate quòd totum magiſterium & tota intentio Philoſophorum non eſt aliud niſi dividere,mundare,& congregare. Et iterum,tota perfectio non eſt aliud niſi perfectè ſolvere & coagulare. Notate quòd totum regimen non eſt aliud niſi decoquere & aſſare. Notate, quòd in tabellas tenues coaptare, limare,cum forcipibus incidere, comminuere,pulveriſare, incinerare,aquare,ſeparare,dividere, mundare, dealbare,rubificare,ſolvere,foliare, colare,commiſcere,calefacere, pilare, cribrare, rigare, humectare, infirmare,imbibere,impaſtare,decoquere,deſiccare, ſubtiliare, fundere , gladio igneo inſcindere, malleo percutere, animam à corpore ſequeſtrare , perfundere corpus in ſpiritum, & ſpiritum in corpus vertere , coire , imprægnare,ſublimare , rigare , deſcendere, cerare, calcinare, ſolvere, corrumpere, putrefacere, coagulare &c. totum unum eſt, & non niſi in igne, h. e. calore , cucurbita & deſcenſorio deſtillare: & iſta pro maximo ſecreto, pater ſancte, in iſta arte habeatis.

Repro-

Reprobatis opinionibus argenti vivi vulgaris existimo necesse unum Philosophorum lapidem nominare, à quo per ignem extrahitur verum argentum vivum, quod in veram & perfectam medicinam convertitur. Ideoq; celati hujus lapidis nomen claro referabo sermone, quod hucusq; in omnibus libris à philosophorum nemine est detectum. Est autem hic benedictus lapis, lapis mineralis ex argento vivo & sulphure procreatus, sicut quodlibet metallorum: similis autem est ipsis corporibus in natura & complexione, & ideò amicabilis est in conjunctione cum eis: quoniam ex eadem materia est coagulata, inspissata & semiplenè decocta; & in hoc differt ab argento vivo vulgari crudo, quia subtilissima ejus humiditas sive superfluum vaporosum ab hac materia est exhalatum. Et sunt ejus propinquæ partes grossæ coacervatæ & inspissatæ in metallicam duram massam, perfectèq; commixtæ forti unione cum siccis: hæc autem omnia argento vivo desunt, & ideò nequit in profundo naturæ corporibus adhærere. Hujus lapidis compositio

duas continet partes, unam quidem volatilem, alteram verò fixam, & idcircò est medium quoddam inter argentum vivum & metalla. Volatile quidem argento vivo fertur assimilari, & fixione metallis. Nuncupaverunt autem hanc Philosophi volatilem partem spiritum & fixam corpus. Item novum testamentum: Lapis noster est quoddam medium inter argentum vivum & metalla, & est partim volatilis & partim fixus: quoniam aliter non teneret utriusq; naturam. Sed corpus fixum est de corde Saturni, & hoc satis notum est his, qui libros Philosophorum legerunt. Constat autem, quia Sol est sicut Cor in medio erraticorum, & acceptum de montibus, de quo Maria & Aaron ait: Recipe herbam claram & honoratam euntem super monticulos, & tere ipsam recenter, sicut est in sua hora & illa est corpus verum, non fugiens ab igne; ille est lapis veritatis. Hanc autoritatem non intelligit, nisi qui ipsam herbam seminare & excolere novit. Est corpus album & clarum, & ista sunt medicina, pars compara-

tur

tur & pars invenitur ſuper monticulos. Hortulanus : Sicut videmus naturaliter unum animal generare ſibi ſimile ; ita artificialiter Sol generat ſolem cum multiplicatione in virtute lapidis prædicti. Cauſa ergò erroris in hac arte eſt , quia debitam materiam non accipiunt , ſicut ait Diomedes in turba , venerabili utimini natura , ex ea namque fit ars , non ex alia. Et Alphidius : Lapis ſapientum eſt compoſitus ex quatuor naturis, & in earum propria ſubſtantia & forma: & hæc virtus non eſt in aliquo aliorum lapidum. Et propter hoc non fit opus, nec poteſt eſſe de aliqua alia cauſa , quæ ſit ſuper terram , niſi ſolùm ex iſto ſolo compoſito. Solem autem vocant partem fixam in eorum lapide exiſtentem, propter caliditatem naturalem , quam in minerali decoctione ſuſcepit , quia perſeverat in igne , qua etiam caliditate ſoli comparatur : & à contrario ſenſu , partem volatilem hac decoctione & perſeverantia in igne carentem , Lunæ comparaverunt propter frigidam & aqueam natu-

naturam. Vocatur hæc pars fixa lapidis noſtri ſol, id eſt aurum, propter perſeverantiam in igne, quoniam aurum fixiſſimum corpus eſt, & meliùs in igne perſeverans omni alio metallo. Aurum enim eſt hæc pars fixa, natura, complexione & origine, ſed in opere non eſt ſicut aliud aurum. Quare Philoſophi dicunt, aurum noſtrum non eſt ſicut aurum vulgi, ſed vocatur pluribus nominibus. Unde Eximenus in turba: Nulla fit tinctura vera niſi ex noſtro ære. Et Mirmendus: Creavit Deus aliquantulum lapides, de quibus hanc rem fecit. Iſte ergò lapis duas habet in ſe partes, unam quidem volatilem & alteram fixam, ut dictum eſt.

Praxis totius operis.

Primum opus hujus proceſſus eſt, operis ſublimatio, extractio ſcilicet ſpiritualis partis extra corporalem, & ſeparatio ab ea, ejuſdemq; ſpiritus purgati elevatio, vel potiùs elevati purgatio & mundificatio, per ſublimationem reiterando, quouſq; mundiſſimus fiat. Niſi enim materia per

ſubli-

ſublimationem mundificaretur, ſua graſſities impediret eam, ne efficeretur medicina, ſicut ait Menaldus in turba: Spiſſum terreum non tingit, verùm tenue naturæ, quod eſt in corpore, niſi transfiguretur & coloretur; ideò æs non tingit niſi tingatur. Alphidius, ſit ignis inter fortem & lenem, uſq; quo receſſerit ſpiritus à corpore & aſcendit in altum ſic, ſicut aſcendunt nubes ſuper terram, & remanebit corpus in fundo vaſis ſine ſpiritu in eo. Et Belus in turba: Nihil aliud eſt hujus artis ſcientia, quàm vapor & aquæ ſublimatio. Eſt ergo primum opus ſublimatio hujus rei ſive animæ, quoniam anima appellatur à quibuſdam Philoſophis, ſicut ait Morienus dicens: Recipe ovum & igneo percutito gladio, ejuſq; animam à corpore ſequeſtra: hæc eſt enim certitudo, qua corpus diſcernitur. Quidam etiam eorum hanc ſublimationem vocant diſſolutionem, quidam ablutionem, quidam deſtillationem: quia res quæ ſublimatur in ignitione liquatur antequam ab igne volat. Cumq; omne liquabile ſit de natura aquæ, ideo ſublimationis opus vocaverunt diſſolutionem in aquam,

aquam. Item cum ſublimatur, in fumi ſpeciem aſcendit, & omnis fumus eſt aqua ſicut notum eſt. Tertia ratio, vocaverunt ſublimationem diſſolutionem, quoniam ligamen à natura factum, ingroſſando materiam & uniendo terreſtreæ & aduſtibiles partes cum ſubtilibus aquoſis rumpitur & diſſolvitur per ignem: ita quòd partes ſubtiles mundiſſimæ, relictis groſſis corrumpentibus elevantur. Unde Orpholcus in turba: Omne corpus diſſolvitur cum ſpiritu, cui mixtum eſt, & procul dubio corporale fit ſpirituale. Cum autem ſublimatur hic ſpiritus vocatur aqua, quæ quidem aqua ſeipſam lavat & mundificat, quando ejus ſubtiliſſima aſcendit ſubſtantia, partibus corrumpentibus prætermiſſis. Quare vocaverunt ſublimationem ablutionem. Et idcircò novum teſtamentum ait: Lapis debet primò cognoſci, cujus ſit generis vel naturæ, & poſtea debet mũdari per ablutiones, fuſiones &c. Deſtillationem verò vocaverunt hoc ſublimationis opus ratione hac: quia ſicut deſtillando aſcendunt aquæ in fumi ſpeciẽ ad alembicum, ita ſublimando hæc aqua

noſtra

noſtra & ſpiritus aſcendit in fumū ad ſummitatem vaſis philoſophici. Et ideò dicit Rhaſis in libro perfecti magiſterii, Hermes in ſuo ſecreto dixit: portavit illud ventus in vētre ſuo, per quod intelligit deſtillationē.

Sequitur de dirutione corporis, quod in fundo remanſit, cōtritio atq; pulveriſatio per ignem, quæ duabus fit de cauſis: una quidē ut per hanc dirutionē ſolvatur ligamen et rumpatur cōſolidatio partium terreſtriū et aduſtibilium, ut à ſubtilibus ſeparentur. Alia verò, quæ ab hac dependet, ut ſcilicet à diruto corpore faciliter extrahatur anima ſubtilis et tingēs, quę ſpiritui prędicto mixta in verū cum eo convertitur elixir. Hāc quoq; dirutionē fieri debere aſſerit Belus in Turba; dicens: Recipe ſpiritū nigrū ventrem habentē, et eū diruite et cruciate quouſq; alterentur. Et Aſcan⁹: pugnā irrita te æriſq; corp⁹ diruite, donec pulvis fiat. Et Morienus: recipe ipsū et ſicco igne operare quouſq; ex ipſo exeat ſpirit⁹, quē in eo invenietis qui dicitur Avis Hermetis, quē in tēpore optimo cuſtodies. Et recipe cinerem de quo phil. locuti ſūt, ubi dixerūt. Ne cinerē vilipendas in inferiori teſtæ loco exiſtentem.

rem, in eo enim est diadema cordis, qui permanentium cinis est. Et Hermogenes: inspicite qualiter pictores suis pingere nequeunt tincturis, quousq; in cinerem eas vertant. Similiter medici suis ægrotis medicinas componere nequeunt, quousq; cinis fiant, quædam vero teruntur manibus. Similiter & illi qui marmoris imagines componunt. Vos autem si prædicta intelligitis, scietis utiq; me verum dixisse. Ideo jussi vos corpus comburere et in cinerem vertere. Item Lilium: aqua cum introivit in corpore, vertit spiritum in terram deinde in pulverem seu cinerem.

Ab hoc vero diruto corpore extrahenda est subtilissima substantia, quæ vocatur anima tingens. Menaldus in Turba: Scitote quod corpus nõ tingit seipsum, nisi spiritus extraheretur ex ventre ejus occultus, et fieret corpus, et anima atq; spiritus, quæ est spiritualis natura, ex qua colores apparent mirabiles. Et Lilium: nisi spissa corporum naturâ corpore carente diruantur, quousq; corpora fiunt incorporea, spiritus scilicet tenuissimus, non potestis

ſtis illam animam tenuiſſimam ad tingendum extrahere, quæ in naturali ventre occulta eſt. Neq; corpus tingit niſi tingatur, neq; corpus penetrat corpus, verùm ſubtilis natura, quæ eſt anima, corpus penetrat & tingit.

Modus extrahendi animam à corpore diruto, & declaratio, quid eſt anima, corpus & ſpiritus.

Porrò anima à corpore diruto conjunctione ſpiritus ſublimati prædicti extrahitur : cum enim ſit fixa nequit elevari, niſi volatilis admixtione, nec à groſſioribus etiam ſeparari niſi volatilitate ſibi adveniente. Quod teſtatur Dodalus in Turba : Significo vobis, quòd non poſſit illam occultam extrahere animam, niſi per Etelye, qua corpora non corporea fiunt coquendi continuatione, & etelye ſublimatione. Sciendum ergò quòd in lapide noſtro eſt dare corpus, ſpiritum & animam, diverſimodè tamen, quoniam antequam de ipſo fiat operatio, eſt in eo cor-

pus intrinseca ejus natura fixa, spiritus verò volatilis ejus substantia, anima verò virtus istius materiæ, qua possibilitatem obtinet ad suscipiendam subtiliationem, fixionem & convertibilitatem in elixir. Licet enim totus lapis possit dici corpus, quia omninò quod potest videri, est corpus. In hac autem arte omne volatile dicitur spiritus, & omne fixum corpus. Cum autem venit in operationem, dicitur in eo corpus pars fixa, volatilis verò pars spiritus dicitur. Anima tribus modis accipitur à philosophis: dicunt enim quidam eorum animam partem volatilem ipsius lapidis, quem vocant ovum, & sic idem erit cum spiritu sicut ait Morienus: Recipe ovum & igneo percutito gladio, ejusq; animam à corpore sequestra. Alibi vocant animam subtilem substantiam, quæ extrahitur conjunctione spiritus à corpore diruto. Alii vocant animam subtiliationem & resurrectionem ad vitam, quæ advenit huic subtili substantiæ corporali fixæ, beneficio spiritus volatilis prædicti, quando simul conjunguntur. Et hoc modo veraciùs sumpto puto ani-

animam: unde Morienus: hæc ars non erit mira, donec ignea natura ab igne vivisicit, & igne simi equorum sequestrata est, & arte complexa est: ibi enim sit coadunatio, & totum in eo sit anima, & ad vitam conversio. Postquam verò medicina omninò est perfecta, tunc similiter est in ea dare corpus, spiritum & animam. Corpus quidem totam ejus substantiam fixam ignis pugnæ resistentem, spiritus verò est in ea subtiliatio perfecta & purgatio debita, quibus semel spiritualis fuit facta tota. Anima autem dicitur virtus ejus ingressiva, penetrativa, tingens, fixativa omnis rei volatilis in corporibus purgatura quoq; & perfectio perfectiva introducens omne complementum perfectionis in imperfectis.

Quarta pars operis est conjunctio masculi & fœminæ, scilicet corporis & spiritus: restat ergò subtiles substantias corporalem & spiritualem conjungere; quorum conjunctionem amborum duabus de causis fieri est opportunum, una quidem ut corporis fixi admixtione spiritus volans ab eo retentus in igne fixationem suscipiat:

alia verò, ut ipsius spiritus beneficio corpus inspirituale fiat spirituale, quo quidem sibi adveniente ascendit ex eo subtilissima substantia, quædam aqua aurea, & remanent ipsius superfluitates terrestres. Et de ista conjunctione testis est nobis Diomedes in Turba dicens: Conjungite masculum servi rubei suæ odori feræ uxori, quo peracto communiter artem gignunt, quibus noli introducere alienum. Et Arisl. in visione; generatio à masculis & fœminis, & maximè ex composito. Maribus namque fœminas ducentibus gaudet natura & fit generatio verax. Conjungite ergò Gabricum sorori suæ Bejæ. Et Lilium; quo lapide noto & ejus operatione, nihil aliud est, quàm opus mulierum & ludus puerorum. Nam arcanum operis fit ex masculo & fœmina, vi enim masculi recepta gaudet fœmina, eò quòd masculo adunatur vel meliùs adjuvatur. Masculus verò à fœmina accipit tingentem spiritum. Idem, cum masculus & fœmina conjunguntur, fit mulier non fugiens, compositum verò spirituale.

Quali-

Qualiter in hac conjunctione totum debet fieri ſpirituale & volatile.

In hac verò conjunctione corporis & ſpiritus ſuper ignem faciendus eſt ignis lentus, & ingeniari debet artifex, ut corpus ſpiritui admixtum ſpirituale fiat. Prout Aquofales in Turba dicit: ô natura qualiter hoc corpus venit in ſpiritum. Et Simon: hoc regimine ſpiritus incorporatur & ſpiritus in corpus vertitur, & è converſo. Et Dodalus, philoſophi aquam nominaverunt permanentem, contrita enim cum corpore, quod vobis ante me Philoſophi expoſuerunt, nutu Dei, corpus illud in ſpiritum vertit. Sibi enim invicem mixta, & in unum redacta ſe invicem vertunt. Corpus enim incorporat ſpiritum, ſpiritus verò corpus in ſpiritum tinctum prout ſanguis vertit. Et Aſcanus: nonne videtis hominis compoſitionem ex anima & corpore conjunctam, ſic enim oportet nos conjungere, eò quòd Philoſophi cum res paraverunt ac conjunges conjunxerunt, aſcendit ex eis aqua aurea. Maſculum

lum verò fœminæ, quæ vapor fit & argentum vivum, conjungere, quouſq; maſculus & fœmina fiant etelye: qui enim eos per etelye in ſpiritum vertit, deinde rubeos facit omne corpus tingit. Et Horſolcus: benedictum ſit nomen ejus, qui ſapientibus inſpiravit corpus in ſpiritum vertere. Et Lilium: aquam noſtram venenum igneum appellavit Maria; & toxicum, ſpiritus enim eſt per quem corpus vertitur in ſpiritum. Et Calid: Natura naturam ſequitur, & natura naturam volare facit. Et Plato: Spiritus à corpore ſeparatus & in altero ſpiritu occultus factus eſt uterq; fugiens, quod ſapientes dixerunt, fugientem januam reſeraſſe non fugientis. Et alius, oportet corpus liquefieri ut à ſuo corpore alteretur natura, quouſq; diſſolutione corpus diruente ſpirituale fiat, & tenue. Reddite ergò ei ſuam animam, quæ ei fuit eſſentia & vita. Et Hermogenes: opus noſtrum niſi coquatur diligenter, quouſq; pulvis fiat, & ſperma ſpirituale, non exibit color, quem inveſtigatis. Si verò ad hunc regiminis terminum perveniatis, propoſito habito contemporançorum veſtrorũ principes eritis.

De

De materiæ fixione per ignis decoctionem.

Facta tota materia ſpirituali, continuanda eſt in ea decoctio, quouſq; figatur fixione perfectiſſima, omni ignis examini reſiſtenti. Inter omnes autem lapidis operationes fixio eſt magis vulgaris & nota. Nemo enim ignorat omnem medicinam, nõ fixam in aliquo corpore projectam, perfectam tranſmutationem non poſſe in illo operari. Quoniam cum ſit volatilis ignis indicia non expectans in fuſionibus & ignitionibus, à corpore recedit in quo projecta fuerat, ipſo corpore in ſtatu priori vel eo decoctione relicto. Et quia etiam medicina volans in corporibus projecta frangibilitatem operatur in eis, ſicut videmus in medicinis levibus, quibus brevi temporis ſpatio fiunt tincturæ non fixæ: fixionem autem huic materiæ dari debere vobis innuit Parmenides in Turba dicens: frequenter in libro inveſtigate, ut veritatis naturas ſciatis & qualiter complexantur ſe invicem illæ naturæ, & concor-

des fiunt, donec in igne lento fiant simul. Et Menaldus : Hoc utiq; regimine, si intelligatis, corpora fiunt incorporea, & incorporea corporea. Si enim diligenter res igne teratis, & ethelia purgatis, fiunt res mundæ non fugientes. Et Horfolcus: quòd unum comburit unum & diruit, & unum confortat unum, & docet eum contra ignem præliari, & idem corpus fit spiritus, & spiritus fortis contra ignem pugnans.

De diversis coloribus in operatione fixationis apparentibus, & de modo ignis.

Notandum autem, quòd in hac fixione diversificatur modus ignis materiam consequentis, & apparent varii colores in materia. Omnes enim colores mundi ostenduntur in ea : inter quos principaliter tres apparent colores indifferentes, quando materia de uno principalium colorum ad alium transformatur: sicut est citrinus color & alii de quibus Philosophi paucam faciunt mentionem: eò quod parum perseve-

severant in materia, ut vix in ea videantur ab artifice. Principalium verò quilibet colorum se ostendit in materia quatuor diebus & amplius, licet etiam secunda citrinatio, illa videlicet quæ post dealbationem apparet, satis in materia perseverat, quare philosophorum quidam ipsam pro principali colore computant: quia verò in practica operis hujus ipsam non vidi tantum in materia perseverare, sicut tres dies ante dictos colores, ideò pincipalem eum non dico. Hi autem, niger & rubeus, colores bis apparent, sed secundi veriores. Unde Bacsen in Turba, veneramini suam uxorem, & nolite eos comburere, quoniam nescitis quando indigetis his quæ regem & suam uxorem emendant. Coquite ergò eos donec nigri fiant, deinde albi, deinde rubei, deinde tingentes inseparabili tinctura & fiat venenum. Et Mirenus: id denigratur bis, citrinatur bis, & bis rubet, secundus autem rubor est tingens, qui non est nisi post dealbationem. Et Lilium: Citrinatio, quæ fit inter album & rubeum in decoctione

non dicitur color. Et Florus: cum videritis jam nigrum, ſcitote quòd tunc albedo illius in ventre nigredinis occulta eſt: tunc autem oportet illam extrahere albedinem ab illa nigredine ſubtiliſſima ejus quo ſcis eam diſcernere. Secunda autem decoctione ponatur illa albedo in vaſe cum ſuis inſtrumentis, & coquatur benè quouſq; omnia alba fiant. Videntes autem omnes hujus artis inveſtigatores illam albedinem apparentem, & omnibus ſupereminentem in vaſe, eſtote rati, quòd rubor in illa albedine occultus eſt. Tunc autem non oportet vos illud extrahere, verùm coquere, quouſq; totum rubeum fiat albiſſimum ſimili carens in terra.

De primo colore qui eſt niger, & de regimine ignis in eo.

Nullus decipiatur per iſtud capitulum, quia licet loquatur de initio operis & primo colore, non tamen intelligitur de primo totius operis, ſed de ſecundo, quan-

quando componitur elixir ex fixo & volatili. Est ergò primus color apparens in materia niger, quia in principio decoctionis apparet, in qua quidem decoctione lentus adhibeatur ignis, ne fugiat ab eo materia spiritualis. Decoctione quidem levi conjunguntur masculi & fœminæ complexiones & naturæ, & fiunt res una coquendi continuatione, cujus conjunctionis signum ipse primus color ab ambobus apparens, sicut ait Florus in Turba; Illud nigrum emendavit, quod inter fugiens & non fugiens pacem componens eam in unum reduxit. De hac etiam levi decoctione loquitur Lilium dicens: Liquefactio in levi igne est toties iteranda continuò, ut nigredo prima facie in opere occurrens recedat. Et Orpholcus: Scitote quòd in initio miscendi oportet vos elementa cruda aurea, sincera, super ignem levem commiscere, & cavete ignis intensionem, quousque elementa conjungantur, & se invicem consequantur & complectan-

plectantur complexione, qua paulatim comburantur, quousq; in illo levi igne desiccentur. Et alius: Scitote quòd hujsmodi primus est fructus, cavete igitur ignem, qui est inimicus frigori; ideo jusserunt sapientes nos suaviter regere. Et Simon: Scitote quod si insipienter ipsum regatis, istorum colorum nihil videbitis. Et Lucas: cavete ignis intensionem, quoniam si intendatis ignem ante terminum, rubeum fit, quod nihil vobis prodest: eo quod in initio regendi vultis albedinem, deinde coagulatis ipsum, deinde rubeum facitis.

De secundo colore, qui est albus, & de regimine ignis in eodem, & separatione terræ foliatæ.

Transacto colore nigro, veraq; albedine apparente, signum est materiam ad fixationem appropinquare: color ergo albus ignis fortificatione à nigredine extrahitur, ut testatur Pythagoras in Turba: quantò magis variabuntur colores, tantò magis calefieri, finito autem hoc quidem colore materia fixa est. Sicut ait Lucas:

Ma-

Magnesia cum dealbatur spiritum fugere non dimittit : appetente vero colore albo, oportet materiam in calcem redigere, ut in sequentibus ostendetur. Et tunc ultimò superfluitas à composito per ignem extrahitur, & seorsum materia sub materia, ut spongia, elevata, & est videlicet terra nigra perspicua foliata, ad modum calcis, quæ seipsam ostendit compositi inimicam. Incommiscibilis enim est eidem ullo artificio, postquã semel recessit ab eo: & si in ipso composito remaneret, noceret nigredo propter suam grossitiem, & in colorando colore perfecto corpus deficeret propter suam nigredinem, & in alteratione imperfecta maneret propter suam impuritatem. Separatur autem hæc superfluitas à composito in calcinatione, quæ in præcedentibus decoctionibus non fuerat separata, & non potest in eodem ampliùs permanere propter sui denudationem aliorum quorundam grossiorum superfluitatum in processibus præcedentibus ablatarum, quibus erat utiq; protecta. Et propter etiam consumptionem suæ viscositatis

fitatis ab igne, qua partibus ſubtilibus adhærebat. Et hac ratione dicunt philoſophi, quòd albedo ex nigredine extrahitur; quodq; rubedo non extrahitur ab albedine, quoniam tunc ibi nihil eſt ſuperfluum, ſed jubent coquere, donec rubeum fiat. Et de hac terræ ſeparatione loquitur Balcus in Turba dicens: Coquite levi igne quouſq; dealbatum videatis, deinde aceto extinguite, & unum ex tribus jam à ſociis ſeparatum invenietis.

Qualiter fixio dicitur coagulatio rei ſolutæ.

Quemadmodum materia, cum ſit ſpiritualis dicitur diſſoluta, ut ſuperiùs extitit declaratum, eo modo fixationem vocant coagulationem eò quod res quæ erat de materia fumi & aquæ converſa eſt ad terræ naturam in igne permanentis; de qua converſione in terra loquitur Hermes pater philoſophorum in ſuo ſecreto dicens: Vis ejus integra eſt, cum verſa fuerit in terram, h. e. ad fixationem, ut exponit Rhaſis in li-

in libro perfecti magisterii. Et Calid de elementorum in terram conversione loquens ait. Scio quod essentiarum transmutatio non fit nisi ex igne transmutatio scilicet ex elementis & eorum quies non nisi ex terra, eorumq; transitus non fit nisi ex aqua, eorumq; aqua non fit, nisi ex igne. Et Morienus: Scito quod terra priùs aqua fuerat, deinde in lapidem vertitur, & petrosa facta est, aqua vero priùs aër fuerat, deinde liquefactus est, & inspissatus, & in aquam versus est, aëris autem principium ignis erat, ignis vero principio caret suo creatore excepto.

De prædicta vero coagulatione loquitur Lucas de Turba dicens. Sit ignis noster lenis in dealbando, donec coaguletur: Et Hermogenes: Æs nostrum cum priùs coquitur aqua fit, deinde quanto magis coquitur, tanto magis inspissatur. Et Ascanus: distinguunt & dividunt aquam, quia oportet vos altera parte æs nostrum comburere: illud enim incidens in illam

aquam

aquam, fermentum dicitur auri, si benè regatis ipsam: nam simul coquuntur & liquefiunt ut aqua, deinde in coquendo coagulantur & tunc rubor apparet: dicunt autem; oportet vos residua aqua septies imbuere, quousq; bibant totam aquam, & toto humore desiccato in terram vertatur aridam. Et Diogenes: Cum totum magnesiæ corpus ut aqua est liquefactum, tunc omnia vapor facta sunt, & invidi vaporem nominaverunt, eo quod simul in decoctione junctum est utrumq; & unum alterum continet; tunc vero ei ad fugiendum iter non evenit, & permanentia facta sunt: cum enim incidit occultum in corpore cum eo congelatur in corpore.

Sexta pars operis, quæ est Calcinatio rubeum colorem introducens.

Licet in albo colore jam inceptum fuerit calcinationis opus, hic tamen principalem lapidis Philosophorum partem operationis ipsam nuncupo; quia opus est valdè necessarium & à pluribus ignoratum,

tum, phantasticè asserentibus nos eo non indigere. Et quia etiam rubeum colorem, in quo est ultima perfectio, introducit, hic ostendo calcinationis pluribus de causis nos indigere modis. Scimus enim, quòd cum hanc in volatili corpore projicimus medicinam, necesse est eam in ipsum auri fixionem introducere. Et sic oportebit medicinam ipsam majorem auro fixionem obtinere; quam ab igne recipere non potest, nisi calcinationis colore. Alia autem ratione patet hujus assertionem fore verissimam: hujus namq; elixiris modica quantitas infinitam volatilis quantitatem figit. Ergò necesse est ipsam in tantum immensæ fixionis abundare virtute, ut per totius massæ volantis partes diffusum, ubiq; possit debitam introducere fixionem. Oportebit itaq; illum extremæ actionis ignis virtute, quæ est calcinatio, hanc abundantiam fixionis recipere. Tertia verò ratione calcinare oportet ad hoc, ut per ultimam & majorem ignis actionem materia rubefiat, & sic ultimæ perfectionis colore scilicet ru-

beo sit insignita. Nisi enim per omnes transeat ignis actiones non erit permanens color, quin imò, si materia ignis calore modico rubesceret, sequeretur, quòd si major ignis vigor eam tangeret, ille color deleretur & alius color appareret; & sic rubedo non esset ultima perfectio quàm materia lapidis decoctione ignis susceperit, & tunc mendacia remanerent philosophorum dicta. Quarta autem ratio calcinationis est, ut ignis intensissimum rubedinis introducat colorem in materia. Cum enim illius modicum pondus super multa non colorati corporis pondera non projiciatur, necesse est illa rubedine abundare, ut rubor ille, qui per corpus albumdiffusus, citrinitatem auri, qui est color medius inter album & rubeum, introducat. Quinta autem ratione calcinare est utile, ut materia calcinationis habilitetur ad dissolutiones suscipiendas, quibus post calcinationem indigemus, ut in sequentibus ostendetur. Hoc autem calcinationis opus approbat Geber in capitulo de medicinis tertii ordinis ultimo:

calci-

calcina per modum ſuum, & ſic pretioſiſſimam lapidis terram rexiſti ſufficienter adminiſtrando.

Et idem in cap. calcinationis dicit: Cauſa inventionis calcinationis ſpirituum eſt, ut ipſi perfectè figantur: quoniam omne genus calcinati fixius eſt non calcinato. Et Plato: fige totum in rabido igne. Et Lilium: primò in noſtro opere omnia denigrantur, ſecundò dealbantur, tertiò per majoris ignis intenſionem compoſitum incinerare oportet, & ſic rex diademate rubeo coronatur. Et Hermogenes: Ideoq; moneo vos doctrinæ filios illam rem abſq; timore comburere, quouſq; cinis fiat. Et Horfolcus: factæ ſunt illæ res, quantò magis ignis flamma occupantur.

De inſtrumentis ad hanc rem neceſſarijs.

Reſtat ultimum declarandum, videlicet, quæ ſunt inſtrumenta vel vaſa, ubi hæc res pretioſa generatur. Et eſt ſciendum, quòd non eſt niſi unum vas, quod Philoſophi multis, & infinitis nominibus nominaverunt. Vocant enim vas ſubli-

mationis, destillationis, putrefactionis, calcinationis, dissolutionis, incerationis, & omnibus aliis nominibus prædictis, & adhuc aliis pluribus: Sicut aludel, rima, descensorium, botum barbatum, vas cum longa fabrica, alembicum & multis aliis nominibus de quibus longum esset enarrare. Et totum istud fecerunt, ut ad notitiam istius non posset perveniri. Unde Philosophi, ut per prædicta videre potestis, summè finis verbis metaphoricis tria occultaverunt, & esse secretissima voluerunt, videlicet Materiæ, modum generationis, calorem & vas. Descriptio vasis satis ponitur per Gebrum, & debet semper esse de vitro, cum solum vitrum & sibi similia poris careant, alia autem non, quia per poros eorum successivè diminuuntur & evanescunt. Nec etiam metalla in hoc valent, quoniam spiritus propter suam convenientiam in illa penetrant & uniuntur, quare per illa transeuntes evanescunt; hinc ergò à susceptione alius rei quàm vitri Philosophi se excu-

excusarunt. Hæc est tota descriptio vasis, quod ego S. V. depictum apportabo, quia per verba Philosophorum difficulter haberetur. Dictum enim vas describserunt Philosophi ad modum vasis naturalis, & in hoc completur arcanum pretiosissimum, quod est super omne hujus mundi arcanum, & est Thesaurus incomparabilis. Si omnia præcedentia benè intelligetis, sequetur quod Socrates dicit: Jam albi plumbi vobis regimen demonstravi, quod aliud non est, quàm opus mulierum & ludus puerorum. Vocatur autem benè opus mulierum & ludus puerorum, quia mulieres loturas pannorum facientes, multoties aquam aut lixivium imponentes & è converso exprimentes, & circa ignem calefacientes, donec earum panni & quicquid laverunt mundissimi erunt. Et ludus puerorum, quia sedentes in arena vel pulveribus arenam vel pulverem impastantes, & per totum nihil aliud facientes eorum finitur ludus. Sic hæc & alia omnia, quæ à philosophis sunt tradita subtiliter ingeniet, & ad naturæ possibilitatem exponat hujus

artis indagator. Laudetur ergò, ut ait Geber, benedictus & glorioſus Deus altiſſimus, qui creavit illud, & dedit illi ſubſtantiam & proprietates, quas non contingit ullam ex rebus in natura poſſidere, ut in illa poſſit inveniri potentia propinqua perfectionis per aliquod artificium, quàm quæ in illa invenitur. Ipſum enim eſt, quod ignem ſuperat & ab eo non ſuperatur, ſed in eo amicabiliter quieſcit eo gaudens. Ideò etiam benè dixit Fridtes: O natura qualiter omnibus imminet, ac omnia ſupera: qui enim ſemel iſtam rem perfecerit, non indigebit iteratione operis ejus unquam. Et Hermes dicit; qui filios rubicundi ſervi & candidæ mulieris deſponſ re ſciverit, ipſos in infinitum multiplicat. Quod vobis juxta cor veſtrum præſtare dignetur, qui vivit & regnat Deus per infinita ſeculorum ſecula, Amen.

Bayerische Staatsbibliothek München

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Ferrarius

Tractatus chemicus excellentissimus

Geismar 1647
Alch. 100 m
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10252758-8
VD17 23:294924A